

ภาคผนวก

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

พ.ศ. 2529

โดยที่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และมีการปรับปรุงวิธีการประเมินผลการเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร รวมทั้งให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติยิ่งขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลเป็นไปโดยถูกต้องและเป็นแนวเดียวกันโดยตลอด จึงได้จัดทำคำอธิบายไว้ ดังนี้

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากจุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 มุ่งเน้นเพื่อให้ผู้เรียนดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ให้ค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง รู้จักวิธีการเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีบรรณานุกรมที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด ดังนั้น การวัดผลและประเมินผลจึงต้องสอดคล้องกับหลักสูตร โดยวัดให้ครอบคลุมตามจุดหมายของหลักสูตรและวัดผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดหมายดังกล่าว

หมวด 1 หลักการในการประเมินผลการเรียน

ในหมวดนี้มีข้อกำหนดไว้ในข้อ 4 เพียงข้อเดียว มีหลักสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

4.1 สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน

เนื่องจากระเบียบนี้มีจุดมุ่งหมายให้การประเมินผลเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย ฉะนั้น ในการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้พัฒนาไปตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ ผู้ตรวจสอบจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียน และศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนมาโดยตลอด ส่วนการประเมินผลจะต้องเลือกใช้เครื่อง

มีวัตถุประสงค์ให้ตรงตามจุดประสงค์ ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ได้ดีที่สุดก็คือ ครูผู้สอนระเบียบนี้จึงให้สถานศึกษาเป็นผู้ประเมินผลการเรียน แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการรักษาคุณภาพของนักเรียนแต่ละโรงเรียนให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานใกล้เคียงกัน การประเมินผลการเรียนของแต่ละสถานศึกษาจึงต้องให้กลุ่มโรงเรียนให้ความเห็นชอบด้วยเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนนี้ กลุ่มโรงเรียนควรจะได้มีการประชุมตกลงร่วมกัน และเมื่อมีข้อตกลงใจแล้ว ควรจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร และประกาศให้สมาชิกถือปฏิบัติตาม พร้อมทั้งโรงเรียนจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานให้กลุ่มโรงเรียนทราบเป็นระยะ ๆ

สิ่งที่กลุ่มโรงเรียนจะต้องจัดทำ คือ

- (1) กำหนดอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนของแต่ละรายวิชา
- (2) จัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา
- (3) เลือกและกำหนดจุดประสงค์สำคัญหรือจุดประสงค์ปลายทางที่จะประเมินผลเพื่อเก็บคะแนนระหว่างภาค และประเมินผลปลายภาค
- (4) จัดทำข้อสอบวิชาบังคับร่วมไว้ใช้ในกลุ่ม

นอกจากนี้ กลุ่มโรงเรียนควรพิจารณาหาทางร่วมมือในการจัดสอนภาคฤดูร้อน เพื่อสอบแก้ตัวให้กับนักเรียน หรือจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การเรียนของนักเรียน

4.3 ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียน การคิด จำนวนหน่วยการเรียน ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

เนื่องจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ใช้ระบบหน่วยการเรียน กล่าวคือ

เวลา 1 คาบ ใน 1 สัปดาห์ ตลอดปี 40 สัปดาห์ มีค่า 1 หน่วยการเรียน
เวลา 2 คาบ ใน 1 สัปดาห์ ต่อ 1 ภาคเรียน 20 สัปดาห์ มีค่า 1 หน่วยการเรียน

เวลา 3 คาบ ใน 1 สัปดาห์ ต่อ 1 ภาคเรียน 20 สัปดาห์ มีค่า 1.5

หน่วยการเรียนรู้

เวลา 4 คาบ ใน 1 สัปดาห์ ต่อ 1 ภาคเรียน 20 สัปดาห์ มีค่า 2 หน่วย

การเรียนรู้

ดังนั้น จำนวนเวลาเรียน 40 คาบ จึงนับเป็น 1 หน่วยการเรียนรู้ (รวมทั้งเวลาเรียนและเวลาทดสอบประเมินผล) โดยให้ 1 คาบ = 50-60 นาที

ดังนั้น ในการประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชา จึงต้องคิดเป็นหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร

4.3 ประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา

การสอนแต่ละรายวิชา ผู้สอนจะต้องสอนให้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยเลือกใช้เทคนิคการสอนให้สัมพันธ์กับระดับของพฤติกรรม ส่วนการประเมินผลการเรียนจะต้องให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ดังกล่าว

ก่อนการประเมินผลการเรียน ผู้สอนควรได้ศึกษาว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ที่จะประเมินผลนั้น เป็นจุดประสงค์ทางด้านอยู่ในระดับพฤติกรรมขั้นใด และควรเลือกใช้เครื่องมือวัดชนิดใด

ในกรณีที่ยังรายวิชาไม่ได้กำหนดจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชาไว้ในหลักสูตร ก็ให้ยึดจุดประสงค์ของวิชาเป็นหลัก ส่วนในกรณีที่ 2 รายวิชา ใช้จุดประสงค์เดียวกัน ผู้สอนจะต้องจัดแบ่งจุดประสงค์ให้ชัดเจน และเมื่อสอนจบทั้ง 2 รายวิชา ผู้เรียนจะต้องบรรลุตามจุดประสงค์นั้น

4.4 ประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน

การประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนเป็นกลไกในอันที่จะปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้น และบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น ระเบียบข้อนี้ จึงระบุให้นำผลการประเมินมาทำหน้าที่ 2 ประการ คือ

(1) เพื่อปรับปรุงการเรียน

(2) เพื่อตัดสินผลการเรียน

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนควรกระทำอย่างต่อเนื่อง หรือเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยย่อย เมื่อพบว่าผู้เรียนคนใดมีความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์ควรจะได้ศึกษาว่า ผู้เรียนมีข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อนในเรื่องใด แล้วจึงทำการสอนซ่อมเสริม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจากนั้นจึงประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เพราะการปล่อยให้ผู้เรียนไม่ผ่านในจุดประสงค์ที่สำคัญๆ หรือมีรายวิชาต่าง ๆ ติด "0" ได้ "ร" ได้ "มส" ไม่ว่าจะป็นรายวิชาเดียวหรือหลายรายวิชาที่ติดกันหรือห่างกัน ย่อมจะเกิดปัญหาต่อการเรียน ทั้งนี้ เพราะจุดประสงค์ที่สำคัญบางจุดประสงค์หรือหลายรายวิชาเป็นพื้นฐานของรายวิชาถัดไป และทั้งนี้จะส่งผลให้เกิดปัญหาในภายหลัง กล่าวคือ เมื่อผู้เรียนเรียนครบตามแผนการเรียนแล้ว ผู้เรียนอาจจะไม่มีความรู้ตามแผนการเรียนที่เลือก หรือมีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์การจบหลักสูตร ดังนั้น เมื่อผู้เรียนไม่ผ่านจุดประสงค์สำคัญหรือได้ "0" ได้ "ร" ได้ "มส" ผู้สอนควรจะทำเนิการสอนซ่อมเสริม และแก้ไขให้ทันที

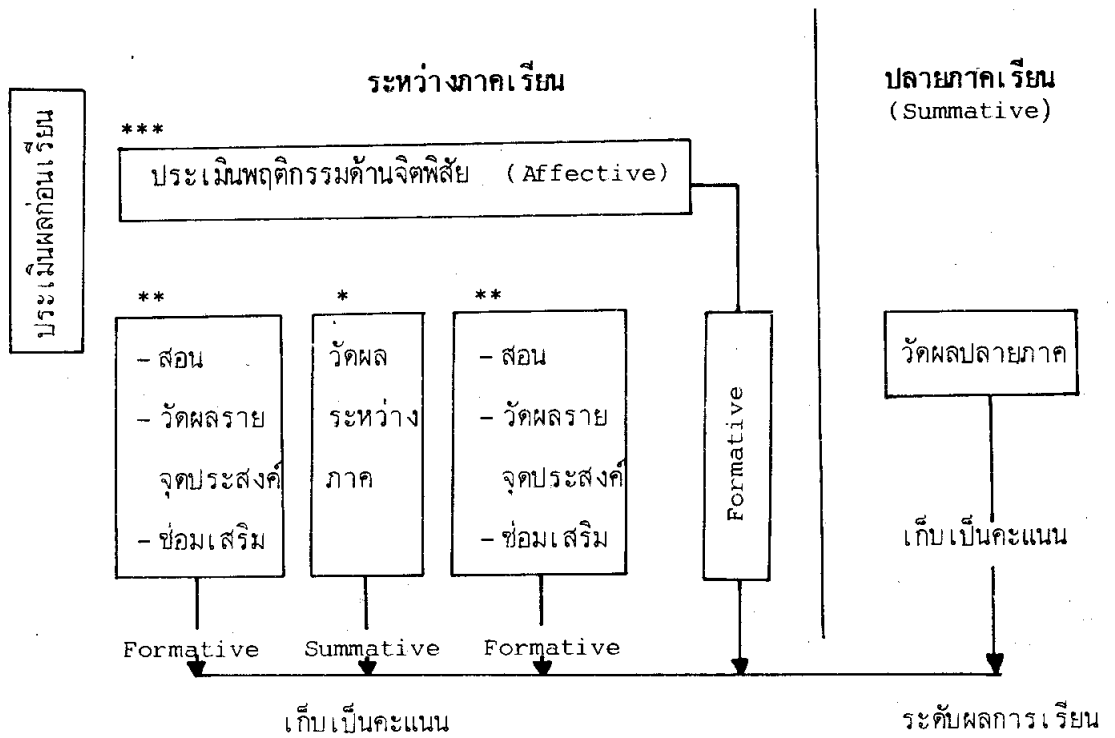
การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลที่ระเบียบฉบับนี้ได้กำหนดให้นำผลการประเมินต่าง ๆ ที่ได้กระทำมาตลอดภาคเรียน มาเปลี่ยนให้เป็นระดับผลการเรียน

หมวด 2 วิธีการประเมินผล

ในหมวดนี้มีข้อกำหนดไว้ 4 ข้อ คือ 5, 6, 7 และ 8 มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 5 การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

วิธีการประเมินผลการเรียน ตามระเบียบฉบับนี้มีรูปแบบดังนี้

- หมายเหตุ**
- * วัดผลระหว่างภาคอย่างน้อย 1 ครั้ง
 - ** จุดประสงค์ใดจะเก็บคะแนนให้แจ้งผู้เรียนล่วงหน้า และควรเป็นจุดประสงค์สำคัญๆ ไม่ย่อยเกินไป
 - *** พฤติกรรมด้านจิตพิสัยให้ประเมินตลอดภาคเรียน

5.1 แจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชาก่อนสอนรายวิชานั้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดหมาย/จุดประสงค์/จุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตร ดังนั้น ในการสอนแต่ละรายวิชาถือว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละรายวิชาเป็นเป้าหมายที่ผู้สอนจะต้องพยายามทำให้ผู้เรียนบรรลุและเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบว่า การเรียนในรายวิชานั้นผู้เรียนจะต้องปฏิบัติอย่างไร จึงจะถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ดังนั้น ก่อนการเรียนการสอน ให้ผู้สอนแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชานั้นมีอะไรบ้าง ผู้เรียนมีกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในแต่ละจุดประสงค์อย่างไรบ้าง เช่น จะสอบกี่ครั้ง จะสอบอะไรบ้าง มุ่งงานจะต้องทำส่งกี่ชิ้น และพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้เรียนทราบว่า เกณฑ์ขั้นต่ำ

ค่าของการผ่านรายวิชาก็คือ 50% ของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนรวมกัน

5.2 ประเมินผลก่อนเรียน เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

การประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเพื่อตรวจดูพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียนว่าเพียงพอที่จะเรียนต่อในรายวิชาใหม่หรือไม่ ถ้าพบว่าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่พอ หรือยังไม่มีพฤติกรรมขั้นต้นก่อนเรียน ให้ผู้สอนจัดดำเนินการสอนซ่อมเสริม

การประเมินผลก่อนการเรียนตามระเบียบนี้มีให้หมายความว่าเป็นการประเมินทุกคาบที่ทำการสอน ในทางปฏิบัตินั้น ควรจะประเมินเมื่อจะเริ่มต้นการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ หรือแต่ละบทเรียนหรือแต่ละหน่วย โดยพิจารณาว่าจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ในหน่วยการเรียนนั้นมีลักษณะอย่างไร การที่ผู้เรียนจะบรรลุจุดประสงค์ดังกล่าว ผู้เรียนจะต้องผ่านจุดประสงค์ใดก่อน ดังนั้น การประเมินผลก่อนเรียนก็คือ ให้ประเมินจุดประสงค์ก่อนเรียนนั่นเอง

5.3 ประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ เพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม และเพื่อนำผลการประเมินไปรวมกับการประเมินปลายภาคเรียน

การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลความสามารถของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้อันที่กำหนดไว้ ตั้งแต่เริ่มต้นเรียนในรายวิชานั้น โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

5.3.1 เพื่อศึกษาว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ เพียงใดหากพบว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องในจุดประสงค์ใด ก็จะได้ใช้ข้อมูลนั้น ๆ เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่ม และเป็นการพัฒนาวิธีการสอนของครูต่อไปด้วย

5.3.2 เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม เมื่อผู้สอนทราบปัญหาหรือข้อบกพร่องของผู้เรียนแล้ว ก็นำมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียน ดังนั้น ในทางปฏิบัติเมื่อสอนจบแต่ละหน่วย ผู้สอนควรประเมินผลทันที เมื่อพบว่าผู้เรียนคนใดไม่สามารถบรรลุตามจุดประสงค์ที่ระบุไว้ในหน่วยนั้น จะได้ซ่อมเสริมให้ผู้เรียนได้ทันที

การจัดสอนซ่อมเสริม สถานศึกษาควรดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ

(1) ภายหลังการประเมินผลก่อนเรียน ถ้าพบว่าผู้เรียนยังมีพื้นฐานความรู้ไม่พอหรือยังไม่มีพฤติกรรมขั้นต้นก่อนเรียน ควรจะได้จัดการสอนซ่อมเสริมให้

(2) การประเมินผลระหว่างเรียน ถ้าพบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถไม่ผ่านตามเกณฑ์ของจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ควรจะได้จัดการสอนซ่อมเสริมให้

(3) ภายหลังการตัดสินผลการเรียน ถ้าผู้เรียนได้ระดับผลการเรียน "0" ก่อนจะให้ผู้เรียนสอบแก้ตัว ต้องจัดการสอนซ่อมเสริมก่อน

ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2528 หลักสูตรนี้ถือว่าการสอนซ่อมเสริมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมอย่างน้อย 1 คาบ/สัปดาห์

5.3.3 เพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินผลระหว่างเรียนประกอบในการตัดสินผลการเรียนรายวิชา

5.4 การประเมินผลระหว่างภาคเรียนให้ประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยให้มีการวัดผลเพื่อเก็บคะแนนรายจุดประสงค์ วัดผลระหว่างภาคเรียน และประเมินผลด้านจิตพิสัย

การประเมินผลระหว่างเรียนนี้ ผู้สอนจะต้องประเมินให้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา และจะต้องประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ตามรู้แบบการประเมินผลดังที่กล่าวมาแล้วโดยปฏิบัติดังนี้

(1) ให้มีการวัดผลเพื่อเก็บคะแนนรายจุดประสงค์

ตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน ให้ผู้สอนดำเนินการสอน และวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกจุดประสงค์ (Formative) ถ้าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ของจุดประสงค์ใด ให้สอนซ่อมเสริมแต่ไม่มีการสอบปรับคะแนน ให้มีการเก็บคะแนนจากจุดประสงค์ โดยเลือกเก็บคะแนนเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด จุดประสงค์ที่เลือกมาเพื่อเก็บคะแนนในส่วนนี้ ให้กำหนดเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ ๆ

ตามที่สถานศึกษากำหนด จุดประสงค์ที่เลือกมาเพื่อเก็บคะแนนในส่วนนี้ ให้กำหนดเฉพาะจุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain)

การเก็บคะแนนรายจุดประสงค์ ผู้สอนอาจจะใช้หลักการสอนไปวัดผลไป โดยอาจใช้วิธีตรวจแบบฝึกหัด ตรวจผลงาน ซักถาม อภิปรายระหว่างเรียน ทดสอบหรือวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสมการเก็บคะแนนจากวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี วัดหลาย ๆ ครั้ง จะทำให้คะแนนที่ได้มีความตรง (Validity) ยิ่งขึ้น

การบันทึกคะแนนผลการวัด ให้นำบันทึกคะแนนแยกรายจุดประสงค์ตามคะแนนที่ได้จริง

2. ให้มีการวัดผลระหว่างภาคเรียน

ทุกรายวิชาที่เปิดสอน สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการวัดผลระหว่างภาคเรียน (Summative) โดยจัดดำเนินการสอบอย่างเป็นทางการอย่างน้อย 1 ครั้ง

การวัดผลระหว่างภาคเรียนนี้ไม่ได้หมายถึง การวัดด้วยวิธีสอบข้อเขียน (Paper-pencil) อย่างเดียว อาจสอบด้วยวิธีอื่น ๆ หรือให้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์นั้น ๆ จุดประสงค์ใดเป็นจุดประสงค์ภาคปฏิบัติก็ให้วัดจากการปฏิบัติจริงและไม่จำเป็นต้องสอบพร้อมกับรายวิชาภาคทฤษฎีก็ได้

ผลจากการสอบระหว่างภาคนี้ ถ้าผู้เรียนได้คะแนนไม่ถึงครึ่งของคะแนนเต็มให้ผู้สอนดำเนินการสอนซ่อมเสริมและสอบแก้ตัวเฉพาะจุดประสงค์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ โดยให้สอบแก้ตัวได้ 1 ครั้ง และผลการสอบแก้ตัวให้ได้คะแนนจากการสอบระหว่างภาคนี้ไม่เกินครึ่งของคะแนนเต็ม ในกรณีผู้เรียนได้คะแนนเกินครึ่งของคะแนนเต็ม ก็ให้เก็บคะแนนได้เพียงครึ่งของคะแนนเต็มเท่านั้น ถ้ายังสอบไม่ผ่านเกณฑ์อีกให้ถือคะแนนสอบที่มากกว่าเป็นคะแนนเต็ม

การกำหนดเกณฑ์การผ่านแต่ละจุดประสงค์ ควรกำหนดตามความสำคัญของจุดประสงค์ จุดประสงค์ที่สำคัญมากเกณฑ์ควรจะสูง จุดประสงค์ที่สำคัญรองลงมาเกณฑ์อาจลดลงได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50

การบันทึกผลการวัดให้บันทึกคะแนนแยกรายจุดประสงค์ และบันทึกคะแนนแต่ละจุดประสงค์ตามคะแนนที่ได้จริง

(3) ให้มีการเก็บคะแนนพฤติกรรมด้านจิตพิสัย

เนื่องจากหลักสูตรในปัจจุบัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม ดังนั้นในการประเมินผลแต่ละรายวิชา จึงได้แยกคะแนนด้านจิตพิสัยให้เห็นชัดเจน สถานศึกษาจะต้องกำหนดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ไว้ให้เห็นเด่นชัดว่า ในรายวิชาที่สอนต้องการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมใดบ้าง เช่น ความสนใจในการเรียน ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ ความอดทน การตรงต่อเวลา การรู้จักประหยัด การเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น ส่วนรายวิชาใดจะเน้นพฤติกรรมใดขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของแต่ละวิชาและธรรมชาติของวิชา

การประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัยนี้ ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนตลอดภาคเรียน โดยอาจใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบ เช่น แบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ แบบจัดอันดับคุณภาพ เป็นเครื่องมือประกอบการสังเกต และอาจใช้วิธีให้ผู้เรียนประเมินตนเองหรือประเมินเพื่อนในชั้นด้วย ทั้งนี้ ควรเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์

อนึ่ง ในระหว่างที่มีการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอนนี้ ถ้าพบว่าผู้เรียนคนใดมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ให้มีการปรับแก้พฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมทางด้านจิตพิสัยนั้น ๆ

คะแนนพฤติกรรมด้านจิตพิสัยนี้ ได้จากการประเมินผลพฤติกรรมตลอดภาคเรียน

5.5 ให้กลุ่มโรงเรียนกำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดผลระหว่างภาคเรียนไว้เป็นหลักฐาน

กลุ่มโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการจัดทำหรือจัดให้มีจุดประสงค์ทุกรายวิชาที่โรงเรียนภายในกลุ่มเปิดสอน แล้วจึงประชุมพิจารณาตกลงร่วมกันว่า ในแต่ละรายวิชาจะเลือกจุดประสงค์ใดบ้างสำหรับวัดผลเพื่อเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียน และกำหนดไว้เป็นหลักฐานและควบคุมให้แต่ละโรงเรียนปฏิบัติตาม

การให้กลุ่มโรงเรียนกำหนดจุดประสงค์ในการสอบเป็นหลักฐานให้แก่โรงเรียน
ถือปฏิบัตินั้น ก็เพื่อให้การวัดและการประเมินผลภายในกลุ่มเป็นแนวเดียวกัน และมีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากขึ้น คะแนนที่ได้จากการสอบก็จะมีความหมายใกล้เคียงกันมากขึ้น

5.6 ให้โรงเรียนกำหนดจุดประสงค์ที่จะวัดผลเพื่อเก็บคะแนน และกำหนดพฤติกรรม ด้านจิตพิสัยที่จะประเมิน สำหรับแต่ละรายวิชาไว้เป็นหลักฐาน

การที่ให้โรงเรียน เป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ที่จะวัด เพื่อเก็บคะแนนเป็นรายจุด-
ประสงค์และกำหนดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ก็เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
และการประเมินผลให้ทุก ๆ ด้านให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

5.7 คะแนนระหว่างภาคเรียน จะต้องประกอบด้วยคะแนน 3 ส่วน คือ คะแนน จากการวัดผลรายจุดประสงค์ คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาคและคะแนนจากการประเมินด้าน จิตพิสัย จะขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้

ระเบียบข้อนี้ ย้ำให้ชัดเจนว่าคะแนนระหว่างภาคเรียนต้องมีครบทั้ง 3 ส่วน
คือ คะแนนจากการวัดผลรายจุดประสงค์ ซึ่งได้จากวัดผลก่อนและหลังการวัดผลระหว่างภาค
เรียน คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาคเรียนและคะแนนจากการประเมินด้านจิตพิสัย จะขาดส่วน
ใดส่วนหนึ่งไม่ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การวัดและการประเมินผลเป็นไปตามหลักการที่วางไว้

ข้อ 6 การประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนแต่ละรายวิชา ให้ปฏิบัติดังนี้

6.1 วัดผลปลายภาคเรียน เพื่อตรวจสอบผลการเรียน โดยวัดให้ครอบคลุมจุดประ- สงค์สำคัญตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด ทั้งนี้ กลุ่มโรงเรียนจะต้องกำหนดจุดประสงค์ไว้เป็นหลัก- ฐาน

การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบผลการเรียน
ของผู้เรียนที่เรียนมาตลอดภาคเรียน เป็นการประเมินผลรวมสรุป ดังนั้น จึงประเมินผลเฉพาะ
จุดประสงค์ปลายทางหรือจุดประสงค์สำคัญของรายวิชานั้น จุดประสงค์ที่จะเลือกมาประเมินปลาย
ภาคเรียน ให้กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนด โดยแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่มพิจารณาาร่วมกัน แล้ว
กำหนดไว้เป็นหลักฐาน

อนึ่ง วิธีการที่จะเลือกจุดประสงค์ใดมาประเมินผล มีหลายวิธีการ เช่น

- (1) สุ่มเลือกจุดประสงค์การเรียนรู้จากจุดประสงค์ทั้งหมด
- (2) เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ แล้วสุ่ม
- (3) เรียงลำดับความสำคัญด้วยการจัดอันดับจุดประสงค์การเรียนรู้ในการจัด

อันดับอาจจะให้ผู้สอนที่สอนในรายวิชาเดียวกันหลาย ๆ คน มาช่วยกันจัดอันดับ หรือจะอาศัยหลาย ๆ กลุ่มช่วยก็ได้ เช่น ผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

- (4) เลือกเฉพาะจุดประสงค์ปลายทาง

6.2 นำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนปลายภาคเรียน ตามอัตราส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด แล้วนำมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียน

ระดับผลการเรียนของแต่ละรายวิชา จะต้องประกอบด้วยคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนรวมกัน จะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้

การกำหนดอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนนั้นให้แต่ละกลุ่มโรงเรียนประชุมพิจารณาว่า ในรายวิชาใดจะมีอัตราส่วนอย่างไร โดยกำหนดไว้เป็นหลักฐาน และควบคุมให้แต่ละโรงเรียนปฏิบัติตาม

การกำหนดอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียน ควรกำหนดให้คะแนนระหว่างภาคเรียนมากกว่าปลายภาคเรียน ทั้งนี้ เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนต้องการให้ผู้เรียนได้บรรลุไปที่ละจุดประสงค์ จุดประสงค์ใดที่ไม่ผ่าน ผู้สอนจะต้องสอบซ่อมเสริมให้ การสอนและการประเมินผลจะดำเนินควบคู่กันไปตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนได้สนใจในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อคูผลรวมอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น การประเมินผลระหว่างภาคเรียนจึงมีความสำคัญกว่าการประเมินผลปลายภาคเรียน นี้หนักคะแนนระหว่างภาคเรียนจึงต้องมากกว่าปลายภาคเรียน

อนึ่ง การแบ่งอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนอาจ

ยึดแนวทางดังนี้

- ก. อัตราส่วนคะแนน 50 : 50 อาจแยกเป็น

- คะแนนจากการวัดผลรายจุดประสงค์ 20 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาค 20 ส่วน
- คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย 10 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลปลายภาค 50 ส่วน

ข. อัตราส่วนคะแนน 60 : 40 อาจแยกเป็น

- คะแนนจากการวัดผลรายจุดประสงค์ 20 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาค 30 ส่วน
- คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย 10 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลปลายภาค 40 ส่วน

ค. อัตราส่วนคะแนน 70 : 30 อาจแยกเป็น

- คะแนนจากการวัดผลรายจุดประสงค์ 30 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาค 30 ส่วน
- คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย 10 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลปลายภาค 30 ส่วน

ง. อัตราส่วนคะแนน 80 : 20 อาจแยกเป็น

- คะแนนจากการวัดผลรายจุดประสงค์ 40 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลระหว่างภาค 30 ส่วน
- คะแนนจากการประเมินพฤติกรรมด้านจิตพิสัย 10 ส่วน
- คะแนนจากการวัดผลปลายภาค 20 ส่วน

ข้อ 7 ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา ดังต่อไปนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

ระดับผลการเรียนที่ใช้ตามระเบียบฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ "4" "3" "2" "1" และ "0" ระดับผลการเรียน 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับเกณฑ์ที่ให้ถือปฏิบัติ ในที่นี้ หมายถึง ร้อยละ 50 ของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับปลายภาคเรียนรวมกัน ตามอัตราส่วนที่กลุ่มกำหนด ส่วนช่วงระดับคะแนนอื่น ๆ นั้นให้อยู่ในดุลพินิจของโรงเรียน ทั้งนี้ เพราะแต่ละรายวิชามีลักษณะธรรมชาติของวิชาไม่เหมือนกัน จึงเปิดโอกาสให้ยืดหยุ่นได้ เช่น ในรายวิชาหนึ่งอาจจะกำหนดช่วงระดับผลการเรียนดังนี้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ผลการเรียนดีมาก	80-100
3	ผลการเรียนดี	70-79
2	ผลการเรียนปานกลาง	60-69
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด	50-59
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ	0-49

ข้อ 8 ให้ใช้อักษรแสดงผลการเรียนที่มีเงื่อนไขในแต่ละรายวิชา ดังนี้

- มส หมายถึง ไม่มีสิทธิ์เข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียน
- ร หมายถึง รอกการตัดสินหรือยังตัดสินไม่ได้
- ผ หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน หรือหมายถึง ผ่าน
- มผ หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาทั้งหมดที่จัดกิจกรรมของแต่ละภาคเรียน หรือหมายถึง ไม่ผ่าน
- มก หมายถึง เรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียน ไม่นำผลการเรียนไปเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียนและไม่นับเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียน
- มค หมายถึง เรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียน และมีเวลาเรียนไม่ครบร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด

อักษรต่าง ๆ ที่ใช้ตามระเบียบนี้ถือว่าเป็นผลการเรียน ไม่ใช่ระดับผลการเรียน

สำหรับอักษร "มก" หมายถึง เรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียน ไม่นำผลการเรียนไปเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียน และไม่นับเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียน ความหมายของระเบียบนี้คือ สมมติว่ามีผู้เรียนคนหนึ่งได้ทำความตกลงกับทางโรงเรียนแล้วว่าจะเรียนแผนการเรียนใด แต่เนื่องจากมีรายวิชาหนึ่งผู้เรียนไม่แน่ใจว่าถ้าลงทะเบียนแล้วจะเรียนได้ จึงขอเรียนโดยไม่นับหน่วยการเรียน และได้เรียนไปจนสิ้นภาคเรียน มีเวลาเรียนครบร้อยละ 80 ผู้เรียนจะนำรายวิชาดังกล่าวมานับเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนไม่ได้ หรือนำผลการเรียนมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียนไม่ได้

หมวด 3 การตัดสินผลการเรียน

ระเบียบในหมวดนี้มีกำหนดไว้ 3 ข้อ คือ 9, 10 และ 11 มีหลักการที่สำคัญดังนี้

ข้อ 9 การตัดสินผลการเรียน ให้ถือปฏิบัติดังนี้

9.1 พิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา

การตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา เป็นไปตามหลักการของการประเมินผลที่กำหนดให้ ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา การกำหนดระดับผลการเรียนของแต่ละรายวิชา จึงเป็นอิสระไม่ขึ้นกับรายวิชาอื่น

9.2 พิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนได้หน่วยการเรียนได้หน่วยการเรียนเฉพาะผู้ที่สอนได้ระดับผลการเรียน 1-9 เท่านั้น

รายวิชาใดที่ผู้เรียนได้ระดับผลการเรียน 1-9 รายวิชานั้นถือว่าได้หน่วยการเรียนสะสมตามแผนการเรียน

9.3 วัตถุประสงค์เรียนเฉพาะผู้ที่มีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น

การเรียนตามระบบหน่วยการเรียนนี้ ถือว่าการเข้าเรียนสม่ำเสมอของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตรของแต่ละรายวิชานั้น

การอนุญาตให้ผู้เรียนเข้ารับการวัดผลปลายภาคสำหรับผู้ที่มีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาเรียนในรายวิชานั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

เจตนารมณ์ของหลักสูตรนี้ ทุกรายวิชาที่ระบุไว้ในแผนการเรียน ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด และต้องเอาใจใส่ในการเรียนทุกรายวิชาอย่างสม่ำเสมอ แต่ในกรณีที่ผู้เรียนขาดเรียนเพราะความจำเป็น ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา ที่จะผ่อนผันให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินผลปลายภาคเรียน ทั้งนี้ สถานศึกษาควรจะได้มีการสอนชดเชยในส่วนที่ผู้เรียนขาดเรียนด้วย

การนับเวลาเรียนของผู้เรียนแต่ละคน ให้นำเวลาเรียนที่เข้าเรียนรายวิชานั้นตามที่ได้บันทึกลงในสมุดประเมินผลรายวิชา (รบ. 3-ป)

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนหน่วยการเรียนกับจำนวนคาบทั้งหมด และจำนวนคาบร้อยละ 80 ของเวลาเรียน

จำนวนหน่วยการเรียน	จำนวนคาบทั้งหมด ต่อ 1 ภาคเรียน	จำนวนคาบที่ต้องเรียนทั้งหมด ต่อ 1 คาบเรียน	จำนวนคาบของร้อยละ 80 ของเวลาเรียน 1 ภาคเรียน
0.5	20	18	15
1.0	40	36	29
1.5	60	58	44
2.0	80	72	58
2.5	100	90	72
3.0	120	108	87
3.5	140	126	109
4.0	160	144	116
4.5	180	162	130
5.0	200	180	144

ในปีการศึกษาหนึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ 2 ภาคเรียน เท่ากับ 40 สัปดาห์

ใน 20 สัปดาห์ ต่อ 1 ภาคเรียนนี้ กำหนดให้

(1) ในสัปดาห์ที่ 20 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียน ให้มีการวัดผลปลายภาคเรียน

(2) ส่วนที่เหลืออีกภาคละ 19 สัปดาห์นั้น ให้ใช้เป็นเวลาวัดผลระหว่างภาคเรียน 1 สัปดาห์ ของการเปิดภาคเรียน

(3) ส่วนที่เหลืออีกภาคละ 18 สัปดาห์ ให้เป็นสัปดาห์ที่ต้องทำการเรียนการสอน ดังนั้น การคิดเวลาเรียน 80% จึงคิดจากสัปดาห์ที่เรียนจริง ซึ่งหักออกจากสัปดาห์ที่ให้ทำการทดสอบประเมินผล ทั้งระหว่างภาคและปลายภาคออกแล้ว แต่ถ้าจะคิดหน่วยการเรียนจะต้องคิดทั้งคาบที่เรียนทั้งหมด 18 สัปดาห์ และการประเมินผลอีก 2 สัปดาห์ ดังนั้น 1 หน่วยการเรียนจะต้องเท่ากับ 40 คาบ ไม่ใช่ 36 คาบ

ผู้เรียนทุกคนควรได้เรียนเต็ม 18 สัปดาห์ คือ 100% ของเวลาที่กำหนดให้เรียน แต่ละรายวิชา ไม่ควรคิดว่าถ้าผู้เรียนได้เรียน 80% ตามตารางข้างบนนี้ก็พอแล้ว เพราะเวลา 80% นี้เป็นเวลาค่าสุดที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนในรายวิชานั้นเท่านั้น การที่โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ผู้เรียนเรียนเพียง 80% ของเวลาเรียนเต็ม 100% แล้วจัดสอนนั้น เป็นการผิดวัตถุประสงค์ของการใช้หลักสูตร เพราะไม่เรียนเต็มเวลาที่หลักสูตรกำหนด

(4) ในการวัดผลระหว่างภาคเรียน ซึ่งมีเวลาไว้ให้เพียง 1 สัปดาห์ อาจจะไม่เป็นการเพียงพอ เพราะการวัดผลระหว่างเรียนต้องทำความเข้าใจกับระบบการเรียนการสอน กล่าวคือ สอนไปสอบไป ดังนั้น เมื่อสอนใกล้จะจบคาบเรียน อาจจะต้องมีการวัดผลบ้าง หลักที่พึงยึดถือคือการวัดผลระหว่างภาคเรียน ควรจะสอบบ่อย ๆ อนึ่ง ควรคำนวณระยะเวลาที่ให้ผู้เรียนทำข้อสอบกับลักษณะของข้อสอบ และลักษณะพฤติกรรมที่จะวัดให้สัมพันธ์กัน เช่น ถ้าต้องการวัดพฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น ความคิดริเริ่ม จะต้องใช้ข้อสอบอัตนัยเพราะต้องให้ผู้เรียนเขียนแสดงความคิดเห็น และยังคงใช้เวลามากกว่าข้อสอบปรนัย ส่วนจะให้เวลามากหรือน้อย